

Aan:
Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van
Accountants
t.a.v. de heer Van der Vegte RA, voorzitter van het
bestuur
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors
Mail: KOAsecretariaat@minfin.nl

Kenmerk
KOA 2021-66

Datum
22 oktober 2021

Betreft: Reactie Consultatiedocument Fraude en Continuïteit

Geachte heer Van der Vegte,

Het Samenwerkingsverband Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors (KOA) maakt graag gebruik van de mogelijkheid te reageren op het Consultatiedocument Verplichte rapportering over fraude en continuïteit in de controleverklaring.

Het KOA is een samenwerkingsverband van accountants- en auditdiensten binnen de (Rijks-) overheid. De doelstelling van het Samenwerkingsverband Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors is het bevorderen van de kwaliteit van de beroepsuitoefening binnen de organisaties van zijn leden en bij te dragen aan de handhaving in overeenstemming met de regelgeving terzake van de kwaliteit. Dit realiseert KOA door met zijn accreditatie de toetsing van het kwaliteitsstelsel van zijn leden ten behoeve van de beroepsorganisaties NBA, NOREA en IIA Nederland uit te voeren, maar ook door kennisuitwisseling en in dit geval door het bijdragen aan consultaties.

Dit omdat de leden van het KOA onderschrijven dat kwaliteit belangrijk is en zij zich hierop actief laten toetsen. Niet alleen om na te gaan of aan de regels wordt voldaan, maar ook vanuit het perspectief: wat kan nog beter en wat kunnen wij van elkaar leren.

Wij zullen eerst in algemene zin reageren op het consultatiedocument. Vervolgens zullen wij ingaan op een aantal van de vragen uit het consultatiedocument.

Algemene reactie

- 1 Allereerst waardering voor dit consultatiedocument. Wij onderschrijven net als u het belang van aandacht voor een rapportage over fraude- en continuïteitsrisico's in de controleverklaring, omdat dit kan helpen duidelijker te maken wat de rol van de accountant is en hoe hij/zij tijdens zijn/haar controle op deze risico's heeft ingespeeld.
- 2 Daarbij is het van groot belang dat er geen misverstanden over de begrippen fraude en continuïteit bestaan. Dat geldt met name voor het begrip 'fraude'. Voor beroepsgenoten mag het begrip fraude in de Standaard 240 gedefinieerd zijn, het is de vraag of het publiek, afgaande op publicaties in de pers, eenzelfde beeld van het begrip fraude heeft.

- Hierin ligt, denken wij, een taak voor zowel de accountant, het management als de beroepsorganisatie om in begrijpelijke tekst helder te maken wat wordt verstaan onder het begrip fraude en wat de verklaring van de accountant hieromtrent omvat.
- 3 Kijkend naar de overheid als subsidieverstrekker zou aanbeveling verdienen helder te maken waar de verantwoordelijkheid voor rapportering ligt bij fraude rondom uitkeringen, subsidies, e.d. Ligt dit bij de accountant van de subsidieverstrekker en/of bij de accountant van de subsidieontvanger?
 - 4 In een aantal overheidssectoren is het evident dat het continuïteitsvraagstuk minder speelt, omdat het door wetten of anderszins is geborgd (denk hierbij aan ministeries, provincies en gemeenten). Voor andere overheidsorganisaties kan dit overigens wel spelen (denk aan afvalbedrijven 100% in handen van een gemeente, gesubsidieerde instellingen, etc.). Uit oogpunt van uniformiteit zou te overwegen zijn dat toch bij alle organisaties deze verplichte rapportering wordt gehanteerd.
 - 5 Wij stellen voor om de paragraaf inzake verantwoordelijkheden bestuur nader uit te werken. Primair ligt -naar onze mening- de verantwoordelijkheid voor rapportage over continuïteit en fraude bij het management en de accountant stelt vast of dit conform de norm is gerapporteerd.
 - 6 Binnen de overheidssector zijn controles door overheids- of externe accountants vaak gebaseerd op controleprotocollen met voorgeschreven teksten voor de verklaring. De juridische basis van deze controleprotocollen is verschillend. Waar nodig dienen deze door de opsteller naar aanleiding van het consultatiedocument aangepast te worden, maar dit kost tijd. Gevraagd wordt om helderheid te geven hoe met deze situatie om te gaan.

Opmerkingen naar aanleiding van de consultatievragen

1. *Heeft u opmerkingen bij de voorgestelde ingangsdata?*
2. *Bent u van mening dat voor andere beursgenoteerde ondernemingen (niet-oob's) de verplichte rapportering over fraude ook al over verslagjaar 2021 zou moeten gelden?*

Sommige van onze leden hebben reeds ervaring opgedaan in de pilot-fase. Vanuit uniformiteit stellen wij voor één lijn te trekken ten aanzien van de ingangsdata.

3. *Hoe beoordeelt u de gekozen reikwijdte?*

Eveneens vanuit het perspectief uniformiteit zouden wij de reikwijdte van toepassing willen laten zijn op alle jaarrekeningen, derhalve ook die onder Standaard 800 vallen. Vanuit datzelfde perspectief stellen wij voor het niet van toepassing te laten zijn op Standaard 805.

4. *Bent u het eens met de verplichte rapportering voor niet-wettelijke controles?*

Ja. Wij zien het als toegevoegde waarde voor het maatschappelijk verkeer dat uitspraken worden gedaan over de werkzaamheden van de accountant over fraude- en continuïteitsrisico's bij alle jaarrekeningcontroles.

5. *Hoe beoordeelt u de aanpassingen in Standaard 700? Heeft u hierbij specifieke opmerkingen?*

Eens met de aanpassing. Het tweede deel van de uitzondering in artikel 29B zou wat ons betreft meer toegelicht mogen worden om een goed afwegingskader te hebben.

6. *Bent u het met de geboden keuzevrijheid eens om de vereiste toelichtingen ofwel op te nemen in de aparte secties Fraude en Continuïteit, ofwel, indien van toepassing, in de verplichte rapportering overeenkomstig Standaard 570, de sectie kernpunten van de controle respectievelijk de paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden?*

Ja, op zich is keuzevrijheid prima.

7. *Bent u het eens dat indien de accountant geen significante risico's heeft onderkend, dit in de desbetreffende secties als zodanig moet worden toegelicht?*

Ja, geen specifieke opmerkingen.

8. *Het benoemen van opmerkingen/bevingen/observaties is in de tekstvoorstellen niet verplicht voorgeschreven. Bent u van mening dat het melden van belangrijke opmerkingen/bevingen/observaties, indien relevant, als vereiste in de Standaard moet worden opgenomen?*

Ja, in het kader van transparantie.

9. *Bent u het eens dat bij een oordeelonthouding de accountant de secties fraude en continuïteit niet dient op te nemen (paragraaf 29D)?*

Conform Standaard 701.5 wordt bij een oordeelonthouding niet gerapporteerd over de kernpunten van de controle. Begrijpen wij uit de vraagstelling dat u de rapportage over fraude en continuïteit ziet als een kernpunt van de controle? Is het voor het publiek duidelijk dat een oordeelonthouding over de verantwoording als geheel ook betekent dat de accountant niet rapporteert over continuïteit- en fraude issues die hij mogelijk wel heeft geconstateerd? Wij denken dat het zowel voor de beroepsgenoten als het publiek belangrijk is om aan te geven wat op dit punt van de accountant verwacht mag worden.

10. *Kunt u zich hierin vinden of bent u van mening dat een keuzevrijheid moet worden ingebouwd ten aanzien van de secties waarin de algemene verantwoordelijkheden van management en accountant kunnen worden opgenomen?*

Nee, daar kunnen wij ons niet in vinden. Verantwoordelijkheden dienen naar onze mening gescheiden te worden weergegeven. Dat geeft de meeste duidelijkheid en is het meest zuiver.

11. *Bent u het eens met de gekozen reikwijdte? (Nb verplichte rapportering beperkt tot Standaard 240)*

Ja, daar zijn wij het mee eens. Zie echter onze opmerking onder Algemeen, punt 2.

12. *Vindt u dat de verplichte rapportering tevens het risico van niet-naleving van wet- en regelgeving (Standaard 250) moet omvatten?*

Nee, wij denken dat het belangrijk is het onderwerp fraude en continuïteit goed uit te werken en te implementeren voordat volgende stappen worden gezet.

13. *Zijn de aanpassingen in deze Standaard met betrekking tot de rapportering over fraude toepasbaar in uw omgeving? Zo niet, dan graag motiveren en indien mogelijk voorstellen voor aanpassing/verbetering toevoegen.*

Ja, met inachtneming van hetgeen hiervoor is opgemerkt over continuïteit. Wat betreft de rapportering over frauderisico's is reeds ervaring opgedaan bij de Accountantsdienst van de Gemeente Den Haag, een van de KOA-leden.

14. Bent u het eens met bovenstaande analyse?

Nee, wij delen de analyse niet. De afweging die ten grondslag ligt aan het besluit om niet te rapporteren is niet transparant voor het maatschappelijk verkeer, Het is de verantwoordelijkheid van management om te rapporteren ongeacht de situatie. Zij zal zelf daarvoor de bewoording moeten kiezen die passend is voor de situatie en rekening houdt met privacy-, bedrijfs- en bestuurlijke gevoeligheden en andere overwegingen. De accountant zal deze rapportage moeten beoordelen.

15. Zijn de aanpassingen in deze Standaard met betrekking tot de rapportering over continuïteit toepasbaar in uw omgeving? Zo niet, dan graag motiveren en indien mogelijk voorstellen voor aanpassing/verbetering toevoegen.

In onze algemene inleiding hebben we ten aanzien van zowel fraude als continuïteit overwegingen meegegeven specifiek voor de overheid. Deze willen wij graag als voorstel tot verbetering/aanpassing meegeven.

Tot slot

Wij hopen met deze reactie een bijdrage te kunnen leveren en gaan, indien gewenst, graag het gesprek met u aan voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Bestuur Samenwerkingsverband Kwaliteitsonderzoek Overheidsauditors